

Utbildningsinspektion i Hersby gymnasium

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Lidingö kommun och besökt Hersby gymnasium den 10-11 april 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapporering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Hersby gymnasium, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Hersby gymnasium intervjuades rektorer, studie- och yrkesvägledare, företrädare för elevvården, elevråd, lärare och elever på alla nationella program samt föräldrar. Inspektörerna besökte även lektioner och annan pågående verksamhet. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument hos skolan utgör underlag för bedömningen. Rektorerna har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Hersby gymnasium	Antal elever
Gymnasieskola	628

Källa: Skolans egna uppgifter.

Hersby gymnasium utgör tillsammans med Gångsätra gymnasium den kommunala gymnasieskolan i Lidingö kommun. Skolan erbjuder de nationella programmen Naturvetenskapsprogrammet (ca 365 elever) med samtliga nationella inriktningar, Samhällsvetenskapsprogrammet (ca 190 elever) med inriktning samhälle samt Individuellt program (ca 45 elever). Samhällsvetenskapsprogrammet har en internationell profil. Skolan delar lokaler med den kommunala vuxenutbildningen. Flertalet

av eleverna kommer från Lidingö kommun. Skolan leds av två rektorer där den ena förutom att vara enhetschef med övergripande ansvar för verksamheten också ansvarar för Naturvetenskapsprogrammet och den andra för Samhällsvetenskapsprogrammet och Individuella programmet. I Lidingö kommun finns ett Friidrottsgymnasium med riksintag av 24 elever. Dessa elever bedriver sina studier antingen på Hersby gymnasium eller på Gångsätra gymnasium.

Helhetsbedömning

Hersby gymnasium har goda förutsättningar för sin verksamhet. Flertalet elever har höga meritvärden från grundskolan och är motiverade för sina studier. Lärarna och skolledningen har utbildning för sina respektive uppdrag och lokaler och utrustning ger goda förutsättningar för en tidsenlig undervisning. Skolan uppvisar även goda resultat. Meritvärdena för de nationella programmen ligger över genomsnittet för riket och cirka 90 procent av eleverna på individuella program går vidare till ett nationellt program. Både andelen elever med grundläggande behörighet till högskolan samt den genomsnittliga betygspoängen har dessutom ökat under de senaste tre åren.

Vid inspektionen framkommer att det på skolan bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som dokumenteras i en arbetsplan och en kvalitetsredovisning. Arbetet med normer och värden på skolan bedöms hålla en mycket god kvalitet liksom skolans likabehandlingsplan. Inspektörerna fann vid besöket undervisning av genomgående god kvalitet. Uppläggning och genomförande av utbildningen styrs av programmålen och flera goda exempel på hur organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer finns. Genomgående ser inspektörerna att skolan utgör en god miljö för utveckling och lärande.

Det svenska skolsystemets uppbyggnad förutsätter ett samband mellan rektorns pedagogiska ledning, lärarnas undervisning och elevernas utbildningsresultat. Inspektörerna menar att denna kedja fungerar mycket väl på Hersby gymnasium.

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Skolans kvalitetsredovisning bör kompletteras med måluppfyllelsen för det individuella programmet samt innehålla de analyser och åtgärder som finns beskrivna i arbetsplanen.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.

- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *ansenlig avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens mål, programmålen och kursplanernas mål.

Tabell 1. Elevernas kunskapsresultat på Hersby gymnasium jämfört med riket

	Andel elever (%) – av dem med slutbetyg – med grundläggande behörighet till högskolan			Genomsnittlig betygspoäng		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Skolan totalt	95,3	97,3	98,3	16,2	16,4	16,7
Riket	88,9	89,2	88,9	14,1	14,1	14,1

Källa: Skolverket (Med riket avses samtliga skolor oavsett huvudman i kommun eller riket.)

Kommentar:

Enligt nationell statistik, för de elever som har slutbetyg, är andelen elever, med grundläggande behörighet till högskola, betydligt över genomsnittet för riket. Andelen har dessutom under de senaste åren ökat. Även den genomsnittliga betygspoängen är högre än riket och skillnaden har ökat. Enligt skolans kvalitetsredovisning är andelen elever som klarar utbildningen på tre år 88 procent, vilket är en relativt hög andel.

Tabell 2. Genomsnittlig betygspoäng per program jämfört med riket

	2005		2006		2007	
	Skolan	Riket	Skolan	Riket	Skolan	Riket
Samhällsvetenskapsprogrammet	17,0	14,7	16,6	14,7	16,4	14,7
Naturvetenskapliga programmet	15,8	16,1	16,4	16,1	16,8	16,2

Källa: Skolverkets statistik.

Kommentar:

Betygspoängen på de nationella programmen ligger, som tidigare nämnts, över det genomsnittliga resultatet för riket och uppvisar även ett högre genomsnittligt betygsvärde än riket i övrigt för de båda nationella programmen. Den nationella statistiken visar även att betygspoängen för Naturvetenskapsprogrammet ökat över tid medan den för Samhällsprogrammet minskat.

Enligt skolans egna uppgifter går ca 90 procent av eleverna på det individuella programmet vidare till ett nationellt program. I denna siffra är inte de elever som går på ett individuellt program och läser kurser inom den kommunala vuxenutbildningen inräknade.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om resultaten av skolans verksamhet följs upp fortlöpande så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsutvecklingen för varje elev följs upp kontinuerligt i samtliga ämnen,
- om lärarna informerar eleven fortlöpande om både utvecklingsbehov och framgångar i studierna,
- om varje elev, minst en gång per termin ges ett utvecklingssamtal som utgår från en individuell studieplan med uppgifter om elevens studieväg och om de val av kurser som eleven gjort,

Bedömning av området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Förhållandena vid Hersby gymnasium uppfyller inom detta område de nationella styrdokumentens mål och krav. Eleverna beskriver för inspektörerna att lärarna kontinuerligt ger dem återkoppling på deras kunskapsutveckling och anpassar undervisningen för att elevernas kunskapsresultat ska förbättras i förhållande till kunskapsmålen i kursplanen. Denna bild förstärks i intervjuer med rektorerna och lärarna. Varje termin erbjuds eleverna ett utvecklingssamtal med den individuella studieplanen som grund. Delar av informationen som ges vid dessa samtal delges även eleven, och för omyndig elev deras vårdnadshavare, via ett webbaserat informationssystem. Inspektörerna bedömer att skolans arbete inom området är av god kvalitet.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevens kunskaper och därvid beaktar hela kursen,
- om lärarna använder resultaten från de nationella kursproven för att bedöma elevens kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kursplanen,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygskatalog förs enligt bestämmelserna

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Förhållandena vid Hersby gymnasium uppfyller inom detta område de nationella styrdokumentens mål och krav. Skolan har utarbetat riktlinjer för vilka bedömningskriterier som gäller för lärarna att använda vid bedömning och betygssättning tillsammans med Gångsätra gymnasium.

Vidare genomför skolan nationella prov och gör jämförelser mellan provresultat och betygsutfall. Eleverna ges oftast möjlighet att visa sina kunskaper för samtliga betygsteg under hela kursen och lärarna gör överlag en allsidig bedömning och utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper. Betygskatalog finns upprättad i

god ordning och eleverna får regelbundet utdrag ur den i form av ett samlat betygsdokument.

Inspektörerna bedömer att skolans arbete inom området är av god kvalitet.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens mål, programmålen och kursplanernas mål styr uppläggnings- och genomförande av utbildningen,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om alla elever har inflytande över hur deras utbildning utformas och ges möjlighet att kunna påverka, vara delaktiga och ta ansvar,
- om skolan strävar mot att varje elev utvecklar en insikt om sitt eget sätt att lära och en förmåga att utvärdera sitt eget lärande,
- om undervisningen är saklig och allsidig,
- om alla som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om samverkan sker mellan skolan och det omgivande samhället.,
- om varje elev har en individuell studieplan,

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Genomförandet av utbildningen vid Hersby gymnasium bedöms genomgående hålla god kvalitet. Inspektionen visar att programmålen till stor del styr elevernas utbildning och lärarna samverkar för att utbildningen ska utgöra en helhet för eleven. I grupperna förekommer olika undervisningsmetoder såsom traditionell klassrumsundervisning, ämnesövergripande projekt, grupparbeten och enskilda arbeten. Vidare har eleverna möjligheter att utöva inflytande över såväl undervisningens utformning som verksamheten som helhet genom klassråd, elevråd och skolkonferens. Lärare och skolledning arbetar systematiskt med internationella kontakter, exempelvis befann sig ett flertal elever på studieresa i Europa under inspektionsbesöket.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till den enskilde elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid upprättas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav,
- om skolans individuella program först och främst förbereder eleven för studier på ett nationellt eller specialutformat program.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Förhållandena vid Hersby gymnasium uppfyller i huvudsak de nationella styrdokumentens mål och krav. Inspektörerna noterar flera exempel på god individanpassning men det förekommer även att all undervisning utformats på samma sätt för alla elever i en undervisningsgrupp. Flertalet elever upplever att de får utmaningar i sitt lärande och att de får stöd och hjälp i samtliga kurser när de riskerar ett icke godkänt betyg. Denna uppfattning stöds av inspektörerna efter besök i verksamheten och intervjuer som genomfördes under besöket. För elever i behov av särskilt stöd utarbetas åtgärdsprogram efter en pedagogisk kartläggning. Skolans individuella program förbereder främst eleverna för ett nationellt program och som tidigare nämnts går 90 procent vidare till ett sådant. Inspektörerna bedömer att skolans arbete inom området håller god kvalitet.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,

8 (12)

- om skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal och elever,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
			X

Motivering:

Genomförandet av utbildningen vid Hersby gymnasium uppfyller inom detta område väl de nationella styrdokumentens mål och krav. Skolans ordningsregler har utarbetas under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna. Både elever och personal beskriver en trygg studiemiljö med ett gott förhållningssätt mellan elever och elever och personal. Denna bild förstärks av skolans egna utvärderingar. Av kommunens utvärderingar framgår att andelen elever som är nöjda och trivs med sin arbetsmiljö är stigande över tid. Skolan har en likabehandlingsplan som utgår från en aktuell kartläggning och denna utvärderas årligen. Skolan har under en rad av år arbetet aktivt med att motverka stress hos eleverna till följd av höga prestationskrav genom ett samarbete med Karolinska Institutet. För att åstadkomma en jämnare arbetsbelastning prövar skolan nu en modell med en fast tid för större prov en förmiddag i veckan. Enligt de elever inspektörerna samtalat med har detta bidragit till en jämnare fördelning av arbetet över terminen. Som ett annat exempel på hur skolan arbetar med elevernas välbefinnande kan nämnas den valbara kursen Idrott och hälsa B där lärarna har utvecklat en modell som ger eleverna möjlighet att välja utifrån ett rikt och varierat utbud och där, tack vare schemaläggningen, även de elever som inte valt kursen har möjlighet att delta. Inspektörerna bedömer att skolans arbete inom området håller mycket god kvalitet.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektorns och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans uppföljningssystem fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,

- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar och den erbjudna undervisningstiden kan redovisas,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolans specialutformade program uppfyller författningarnas krav,
- om skolan erbjuder studie- och yrkesorientering,
- om de läromedel som används håller god kvalitet,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag för vissa hjälpmedel eller enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Förhållandena vid Hersby gymnasium uppfyller inom detta område de nationella styrdokumentens mål och krav. Av inspektionen framgår att eleverna får tillgång till läromedel av god kvalitet samt andra hjälpmedel för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, bl.a. bibliotek, datorer och väl utrustade lokaler för karaktärsämnen. Som individuellt val ska eleverna enligt gymnasieförordningen erbjudas varje kurs som förekommer på ett nationellt program i kommunen och eleven ska fritt kunna välja bland dessa kurser. Hersby gymnasium erbjuder tillsammans med Gångsätra gymnasium ett rikt utbud av kurser och de kurser som inte finns med i utbudet saknas på grund av att ingen elev har valt denna under en följd av år. Eleverna har tillgång till studie- och yrkesvägledning och erbjuds sin garanterade undervisningstid. Inspektörerna bedömer att skolans arbete inom området håller god kvalitet.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans lärare har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som krävs för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetens:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektionen visar att Hersby gymnasium uppfyller de nationella kraven inom detta område. Enligt rektor har samtliga lärare utom fyra, som tillsammans omfattar en och en halv tjänst, svensk lärarexamen. Rektorerna kan visa upp en redovisning av varje lärares utbildning på individnivå som bekräftar denna utsaga. Detta motsvarar 97 procent medan den nationella statistiken visar på att 19,4 procent för läsåret 2007/2008 av lärarna saknar pedagogisk utbildning och att siffran ökat från 6,5 procent för läsåret 2004/2005. Kompetensutveckling anordnas för den personal som har hand om utbildningen, och skolans rektor har utbildning och erfarenhet på det pedagogiska området. Inspektörerna bedömer att skolans arbete inom området håller god kvalitet.

3.3 Rektorns ansvar**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- rektor som pedagogisk ledare tar ansvar för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektor tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektor fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektorns ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
			X

Motivering:

Förhållandena vid Hersby gymnasium uppfyller inom detta område väl de nationella styrdokumentens krav. Vid inspektionen råder samstämmighet om att rektorerna håller sig väl förtrogna med verksamheten genom att delta i den dagliga verksamheten. Rektorerna utövar sitt pedagogiska ledarskap bland annat genom att initiera diskussioner och tar särskilt ansvar för att undervisningens uppläggning, innehåll och arbetsformer anpassas efter elevernas skiftande behov och förutsättningar. Rektorerna har även initierat olika former för samverkan mellan lärarna både inom skolan och kontakter utanför. Rektorerna har även en tydlig bild av skolans resultat. Den samlade resultatbilden och dess olika delar analyseras och utvärderas och åt-

gärder vidtas. Som styrintstrument finns dessutom en gemensam arbetsplan. Vidare fattar rektorerna beslut enligt bestämmelserna. Mot bakgrund av detta samt av vad som tidigare framkommit i rapporten bedömer inspektörerna att rektorerna fullgör sitt ansvar med mycket god kvalitet.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen,

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
			X

Motivering:

Förhållandena vid Hersby gymnasium uppfyller på detta område väl de nationella styrdokumentens mål och krav. Skolan har mycket väl utvecklade rutiner för att följa upp kunskapsresultat, undervisningen och stödinsatser samt sitt arbete med normer och värden. Denna uppföljning ligger till grund för en analys och man prövar ständigt nya metoder för att förbättra sina resultat. Sammantaget medför detta att inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsarbete håller en mycket god kvalitet trots nedanstående förbättringsområde.

Kvalitetsredovisning

Varje skola, förskola och fritidshem ska årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Arbetet med kvalitetsredovisningen syftar också till att ge information om hur väl verksamheten lyckas med sitt uppdrag. I förordningen ställs krav på elevers och personals medverkan i arbetet med kvalitetsredovisningen. Även elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta.

Kvalitetsarbetet på skolan samt måluppfyllelsen dokumenteras i en arbetsplan och en kvalitetsredovisning som dock bör läsas tillsammans för att få en bild av verksamheten. Särskilt saknas en del analyser och även åtgärder kopplade till högre måluppfyllelse i kvalitetsredovisningen för att denna ska täcka det nationella uppdraget.

12 (12)

Vidare innehåller inte kvalitetsredovisningen vilka resultat eleverna som följer ett individuellt program når. Detta bör skolan åtgärda.

2008-09-25 Stockholm

Malin Winbladh

Jane Åslund